

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی

مرجع تصویب: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سال تصویب: ۱۳۹۹

مقدمه

رشد روزافزون دانش پزشکی مدیون تلاش هر روزه پژوهشگران و محققان این حیطه در انجام پژوهش‌های گوناگون برای پاسخ به سؤالات موجود و حل معضلات حوزه سلامت است. رعایت استانداردهای اخلاقی در همه مراحل تحقیق از طراحی تا اجرا و انتشار نتایج پژوهش‌های زیست‌پزشکی دغدغه اصلی همه ذی‌نفعان از جمله سیاست‌گذاران، سردبیران نشریات و پژوهشگران حیطه‌ها و رشته‌های مختلف علوم پزشکی است. در این راستا فعالیت‌های فراوانی در سطح بین‌المللی برای افزایش اطمینان از رعایت استانداردهای اخلاق در انتشار آثار پژوهشی صورت گرفته است. سازمان‌های بین‌المللی متولی اخلاق نشر از جمله کمیته بین‌المللی اخلاق نشر یا کمیته بین‌المللی سردبیران نشریات پزشکی از سالیان پیش با ارائه راهنماهای گوناگون، سعی در اشاعه فرهنگ رعایت اصول اخلاقی در انتشار پژوهش‌های پزشکی داشته‌اند. در سطح ملی نیز کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان مرجع ملی مسائل مرتبط با اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی کشور در راستای وظایف ذاتی خود و برای ایجاد وضوح و وحدت روند در کشور و نیز هماهنگی بیشتر با استانداردهای بین‌المللی از جمله راهنمای کمیته بین‌المللی اخلاق نشر، الزامات کمیته بین‌المللی سردبیران مجلات پزشکی، بیانیه خط‌مشی انجمن جهانی سردبیران علوم پزشکی و راهنمای شورای سردبیران علمی، این راهنما را تدوین و تصویب کرده است. هر گونه تخطی از استانداردهای اعلام‌شده در این راهنما مصداق تخلف پژوهشی محسوب می‌شود و کمیته‌هایی که بر اساس «دستورالعمل رسیدگی به تخلفات پژوهشی» ابلاغ شده در شهریورماه یک‌هزار و سیصد و نود و چهار و قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» مصوب سی و یکم مردادماه یک‌هزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی، به رسیدگی به سوءرفتارهای پژوهشی مجاز هستند، لازم است تا این راهنما را در موارد مربوطه، مبنای قضاوت در مورد شکایات واصله و موارد در دست بررسی قرار دهند. دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت متبوع، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این راهنما را به عهده دارد.

فصل اول: شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی

ماده ۱-۱- فردی نویسنده یک مقاله محسوب می‌شود که چهار شرط زیر را به‌طور هم‌زمان دارا باشد: شرط‌های ۱ و ۲ دارای زیرمجموعه‌هایی هستند که بین آن‌ها عبارت «یا» وجود دارد که نشان‌دهنده این امر است که دارا بودن هر یک از آن‌ها برای حصول شرط‌های ۱ یا ۲ کفایت می‌کنند. بین شرط‌های اصلی ۱ تا ۴ عبارت «و» وجود دارد که تأکید می‌کند، نویسنده مقاله باید هر چهار شرط ۱ و ۲ و ۳ و ۴ را به‌صورت هم‌زمان دارا باشد:

شرط ۱: فرد باید همکاری مؤثر و قابل توجهی در حداقل یکی از زیرمجموعه‌های زیر داشته باشد:

الف) ارائه ایده پژوهشی؛

یا

ب) طراحی مطالعه؛

یا

ج) جمع‌آوری داده‌ها؛

یا

د) آنالیز و تفسیر داده‌ها.

شرط ۲: فرد باید در نوشتن نسخه اولیه دست نوشته و در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند، به گونه‌ای که متن از لحاظ محتوای علمی دستخوش تغییر و تکامل شود. واضح است، افرادی واجد این شرط می‌شوند که صلاحیت علمی لازم را برای مرور نقادانه بر اساس تجربه علمی و سابقه تحصیلی یا کاری خود داشته باشند.

شرط ۳: فرد باید نسخه نهایی دست نوشته را قبل از انتشار، مطالعه و آن را تأیید کرده باشد.

شرط ۴: باید مسئولیت پاسخگویی در مقابل کلیه جنبه‌های انجام پژوهش مقاله از جمله مسئولیت رعایت دستورالعمل‌ها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در طراحی، انجام و انتشار مقاله را بپذیرد، به گونه‌ای که بتواند به کلیه سؤال‌های مطرح شده در مورد صحت محتوای پژوهش و نوشتار آن پاسخ دهد. فرد باید یا خود مراحل گوناگون کار را با رعایت استانداردهای علمی، فنی و اخلاقی انجام داده باشد یا از درستکاری و توانمندی علمی کسانی که مراحل مختلف کار را انجام داده‌اند، اطمینان خاطر داشته باشد.

تبصره ۱: حذف نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی مقاله را دارا باشند، از لیست نویسندگان (نویسنده پنهان) ممنوع است.

تبصره ۲: اضافه کردن نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی را دارا نیستند، در لیست نویسندگان (نویسنده مهمان) ممنوع است.

تبصره ۳: مسئولیت اخلاقی و حقوقی ذکر نام افرادی که بدون داشتن همه شرایط نویسندگی، نامشان در زمره نویسندگان مقاله آمده یا با داشتن شرایط نویسندگی، نامشان از لیست نویسندگان حذف شده است با همه نویسندگان مقاله است.

تبصره ۴: الزام به دارا بودن شرایط نویسندگی در مورد تیم‌های پژوهشی که دارای اعضای متعدد می‌باشند، نیز صدق می‌کند و صرف عضویت در گروه پژوهشی یا ذکر نام فرد به عنوان همکار طرح پژوهشی، شرایط لازم برای نویسنده بودن را ایجاد نمی‌کند، اگرچه تمام افرادی که معیارهای مندرج در شرط ۱ ماده ۱-۱ را دارند، حتی اگر همکاری خود را با آن مرکز یا تیم پژوهشی قطع کرده باشند، لازم است تا با رعایت سایر شرایط نویسندگی، فرصت مشارکت به عنوان نویسنده را پیدا کنند و سابقه این موضوع باید به صورت مکتوب ثبت شود.

تبصره ۵: در مقالاتی که از پایان‌نامه‌های دانشجویی منتج می‌شوند نیز، نویسندگان اعم از دانشجوی مربوطه، استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور و غیره باید کلیه شروط چهارگانه ذکر شده در ماده ۱-۱ را دارا باشند. تبصره ۶: صرف همکاری در اموری مانند تهیه و تأمین بودجه پژوهشی، ارائه مشاوره‌های مقطعی از جمله مشاوره آماری و روش‌شناسی، ایجاد یا در اختیار قرار دادن امکانات آزمایشگاهی، انجام آزمایشات مربوط به بیماران یا نمونه‌های پژوهشی یا ارجاع و معرفی بیماران به پژوهشگران برای شرکت در پژوهش، شرایط کافی برای درج نام انجام‌دهنده در لیست نویسندگان مقاله منتج از فعالیت پژوهشی را ایجاد نخواهد کرد؛ حتی اگر افراد حق‌الزحمه‌ای برای ارائه خدمت مذکور دریافت نکرده باشند.

تبصره ۷: از کلیه افرادی که در حمایت، طراحی، اجرا، نوشتن یا سایر مراحل تحقیق و پژوهش همکاری داشته‌اند ولی همه چهار شرط لازم را برای نویسندگی دارا نمی‌باشند، باید در قسمت «تقدیر و تشکر» مقاله سپاسگزاری شود.

تبصره ۸: فردی که فقط مترجم یا ویراستار دست‌نوشته است، دارای شرایط نویسندگی نیست. در موردی که ترجمه متن توسط مترجمی غیر از نویسندگان انجام می‌شود، لازم است این موضوع در بخش «تقدیر و تشکر» اشاره شود و از مترجم سپاسگزاری شود.

ماده ۲-۱- داشتن مسئولیت اجرایی از جمله ریاست بخش، گروه، دانشکده، دانشگاه، مرکز تحقیقاتی یا داشتن هرگونه سمت کارشناسی و مدیریتی در هر سطحی به‌خودی‌خود به مالکیت داده‌های موجود در آن مجموعه و ایجاد حق نویسندگی و نیز درج نام در لیست نویسندگان مقالات منتج‌شده از آن داده‌ها منجر نخواهد شد. تبصره: هرگونه اجبار یا الزام مستقیم و غیر مستقیم افراد مراجعه‌کننده برای استفاده قانونی از اطلاعات، نمونه‌ها و داده‌های موجود در مراکز و مؤسسات از جمله مراکز بهداشتی، بیمارستان‌ها و مانند آن، برای قرار دادن نام فرد یا افراد مشخص در زمره نویسندگان مقاله، سوء استفاده از موقعیت بوده و تخلف پژوهشی محسوب می‌شود.

ماده ۳-۱- در صورت مخالفت یک یا چند نفر از پژوهشگران دارای شرایط بالقوه نویسندگی با نوشتن و انتشار مقاله حاصل از طرح تحقیقاتی یا پایان‌نامه، ارسال و چاپ مقاله توسط سایر نویسندگان تنها در صورتی ممکن خواهد بود که با درخواست آن دسته از همکاران که به انتشار نتایج پژوهش مایل هستند، موضوع در کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی بررسی و مجوز چاپ مقاله صادر شود. در صورت اخذ مجوز، قراردادن نام افراد فاقد شروط مندرج در ماده ۱-۱، از جمله فرد مخالف، در مقاله ممنوع است، مگر اینکه افراد مذکور با انتشار، موافقت کرده و شرایط نویسندگی را حاصل کنند.

تبصره: در صورتی که دسترسی به برخی از افراد که می‌توانند حائز شرایط نویسندگی شوند، ممکن نباشد، لازم است تا آن دسته از نویسندگان که به انتشار مقاله مایل هستند، تمام تلاش خود را برای دسترسی به

فرد مذکور به عمل آورند و در صورتی که فرد یا افراد مذکور باز هم در دسترس نباشند، دست‌نوشته تنها در صورتی قابل انتشار خواهد بود که این موضوع مورد تأیید کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه محل فعالیت نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه باشد. در هر حال، نام هیچ فردی بدون اطلاع وی و تأیید متن نهایی دست‌نوشته نباید در لیست نویسندگان قرار بگیرد.

ماده ۴-۱- نویسنده طرف مکاتبه - که اصطلاحاً نویسنده مسئول نامیده می‌شود - یکی از نویسندگان دست‌نوشته است که به دلیل جایگاه علمی و نقش خود در مطالعه (برای مثال، مجری اصلی طرح یا استاد راهنمای اول پایان‌نامه) از سوی سایر نویسندگان، مسئولیت مکاتبات و پاسخگویی به ابهامات و ایرادات مطرح شده در مورد دست‌نوشته یا مقاله و انتقال نظرات و مکاتبات مهم به سایر نویسندگان و تنظیم روابط بین نویسندگان را به عهده دارد.

تبصره ۱: به کار بردن عنوان نویسنده مسئول به این مفهوم نیست که نویسنده طرف مکاتبه به تنهایی مسئول صحت پژوهش و گزارش آن است. این مسئولیت به عهده تک‌تک نویسندگان است. با توجه به سوء برداشت‌هایی که ممکن است، در استفاده از لفظ نویسنده مسئول ایجاد شود، استفاده از عنوان «نویسنده طرف مکاتبه» برای این جایگاه مناسب‌تر است.

تبصره ۲: در پژوهش‌های کلان ملی و بین‌المللی که توسط یک تیم پژوهشی بزرگ و با تعداد زیاد پژوهشگر انجام شده‌اند و نقش نویسندگان در نوشتن مقاله منحصر به یک بخش محدود و تخصصی بوده است، مسئولیت هر یک از نویسندگان، به قسمت تخصصی مربوط به خود وی محدود می‌شود.

تبصره ۳: نویسنده طرف مکاتبه، یکی از نویسندگان مقاله است که توان علمی و وقت کافی برای ایجاد ارتباط لازم بین سایر نویسندگان و مجلات علمی را دارا باشد. استاد راهنمای اول و مجری اصلی طرح‌های تحقیقاتی، اولویت دارند تا به عنوان نویسنده طرف مکاتبه شناخته شوند، مگر اینکه شرایط داشتن این جایگاه از جمله وقت کافی برای انجام شرح وظایف نویسنده طرف مکاتبه را نداشته باشند لذا داشتن رتبه دانشگاهی بالاتر یا توان علمی بیشتر در این زمینه الزامی نیست، اگرچه توصیه می‌شود، فردی که جایگاه علمی تثبیت شده‌ای در حوزه مربوطه دارد، این وظیفه را به عهده بگیرد.

تبصره ۴: مجلات در موارد خاص و استثنایی این اختیار را دارند که امکان درج نام بیش از یک نفر به عنوان نویسنده اول یا طرف مکاتبه را فراهم کنند. در این راستا لازم است تا نشریه، سیاست‌های واضحی در این مورد اتخاذ و اعلام کند. در مورد هر مقاله که بیش از یک نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه دارد، لازم است علت این تصمیم به صورت واضح در زیرنویس همان صفحه توضیح داده شود.

ماده ۵-۱- ترتیب نام‌ها در بخش نویسندگان مقاله بر اساس میزان مشارکت هر یک از افراد و از طریق توافق

جمعی آنان مشخص می‌شود و عواملی مانند رتبه دانشگاهی افراد، جایگاه علمی، شهرت ملی و بین‌المللی نویسندگان نقشی در ترتیب نام‌ها نخواهد داشت.

تبصره ۱: فردی که بیشترین سهم را در فعالیت‌های مندرج در شرط ۱ ماده ۱-۱ داشته است، نویسنده اول خواهد بود. در مورد پایان‌نامه‌های دانشجویی که دانشجو نسخه اولیه دست‌نوشته را تهیه کرده باشد، نویسنده اول، دانشجو است.

تبصره ۲: مناسب‌تر است که نام نویسنده طرف مکاتبه به عنوان نویسنده آخر نوشته شود.

تبصره ۳: در صورت عدم توافق نویسندگان در مورد ترتیب قرار گرفتن نام‌ها در لیست نویسندگان، لازم است درخواستی با امضای تمامی نویسندگان، با ذکر دقیق میزان همکاری هر فرد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه تصویب‌کننده طرح پژوهشی منجر به تولید دست‌نوشته مربوطه ارسال شود، رأی کمیته مذکور برای همه ذی‌نفعان لازم‌الاجراست.

ماده ۶-۱- ذکر وابستگی آکادمیک غیرواقعی به هر دلیلی از جمله برای افزایش صوری انتشارات مرکز تحقیقاتی، مؤسسه یا دانشگاه خاص از نظر اخلاقی غیر قابل قبول و تخلف پژوهشی محسوب می‌شود.

تبصره ۱: لازم است تا نویسنده، وابستگی سازمانی خود را به مؤسسه‌ای که در زمان ارسال دست‌نوشته در آن فعالیت دارد، اعلام کند حتی اگر در فاصله زمانی انجام پژوهش یا ارسال دست‌نوشته، وابستگی سازمانی پژوهشگر تغییر کرده باشد. در صورتی که نویسنده به مؤسسه محل انجام پژوهش، تعهدی مبنی بر استفاده از وابستگی زمان انجام پژوهش داشته باشد، لازم است هر دو وابستگی نویسنده ذکر شود.

تبصره ۲: لازم است تا اعضای هیأت علمی و پژوهشگران دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در هنگام ذکر وابستگی سازمانی و آدرس خود در مقالات، حتی المقدور از پست الکترونیک دانشگاهی و رسمی استفاده کنند.

فصل دوم: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی

ماده ۱-۲- هر گونه انحراف از اصول اخلاقی پذیرفته شده در نگارش متن آثار علمی و پژوهشی، از جمله ساختن (جعل) داده‌ها شامل ارائه نتایجی که مبتنی بر یک پژوهش واقعی نیستند، دستکاری داده‌های حاصل از پژوهش، شامل اجتناب از ذکر برخی یافته‌های پژوهش به ویژه در مورد عوارض نامطلوب در کارآزمایی‌های بالینی یا دستکاری در تصاویر و سرقت معنوی یا ادبی، فریبکاری محسوب می‌شود و مصداق تخلف پژوهشی است.

ماده ۲-۲- سرقت معنوی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع به روش مناسب یا عدم کسب اجازه از مالک معنوی در موارد ضروری.

ماده ۳-۲- استفاده از اصل یا ترجمه متن منتشرشده دیگران در دست‌نوشته، باید بر طبق ضوابط زیر انجام شود:

۱- در صورت استفاده از شکل، جدول، پرسشنامه یا بخش قابل توجهی از متن مورد نظر یا ترجمه آن، به صورتی که عین آن متن آورده شود، باید علاوه بر آوردن متن در داخل گیومه و ذکر منبع، از مالک معنوی متن اولیه اجازه کتبی اخذ شود.

۲- در صورت استفاده جزئی از متن مورد نظر یا ترجمه آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید متن مورد نظر در داخل گیومه آورده شود و منبع آن ذکر شود.

۳- در صورت استفاده از متن مورد نظر یا ترجمه آن به صورت نقل به مضمون، جمع‌بندی، نتیجه‌گیری یا برداشت ایده، باید منبع آن ذکر شود. نقل به مضمون نباید به گونه‌ای باشد که با منظور نویسنده (گان) اصلی و روح کلی نوشته آن‌ها منافات داشته باشد.

تبصره ۱: اگر بخشی از متن که استفاده می‌شود، به صورت جزئی، مثلاً در حد تغییر چند کلمه یا آوردن معادل آن‌ها یا زمان افعال تغییر کند، باز هم شامل موارد مربوط به آوردن عین متن (بند ۱ و ۲ از ماده ۳-۲) می‌شود. تبصره ۲: مندرجات این ماده در مورد مطالب منتشرشده قبلی خود نویسنده (گان) دست‌نوشته نیز صادق است. تبصره ۳: ارجاع در نوشتن مقاله باید بر اساس موازین علمی باشد و هر گونه ارجاع غیر ضروری به خود یا دیگران به قصد بالا بردن تعداد ارجاعات نادرست است.

تبصره ۴: برای تشخیص سرقت معنوی یا ادبی لازم است متن توسط کارشناس مرتبط بررسی شود، صرف تکیه بر درصد کپی‌برداری که توسط نرم‌افزارهای مربوطه گزارش می‌شود، بدون بررسی کارشناسی و در نظر گرفتن مندرجات این راهنما صحیح نمی‌باشد.

ماده ۴-۲- تمام محققین موظف‌اند تا در صورت اطمینان از وقوع هر گونه فریبکاری در مراحل مختلف طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش، موارد را با رعایت حداکثر محرمانگی حسب مورد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه یا مؤسسه حامی پژوهش، رئیس یا مسئول محل کار یا تحصیل خود یا پژوهشگران/نویسنده (گان) مورد نظر، اطلاع دهند.

تبصره: تا پیش از محرز شدن وقوع فریبکاری توسط کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی معتبر که صلاحیت رسیدگی به تخلفات پژوهشی را دارد، موضوع باید به صورت کاملاً محرمانه پیگیری شود، به طوری که اشخاص غیر مرتبط از مطرح شدن احتمال آن یا بررسی‌های در حال انجام مطلع نشوند.

ماده ۵-۲- دستکاری در تصاویر که به معنای هر نوع دستکاری در انواع عکس‌های رادیولوژی، پاتولوژی، آزمایشگاهی، تصاویر میکروسکوپی و غیره است و به فریب خوانندگان از طریق نمایش تصاویر غیر واقعی یا القای

یافته‌های غیر واقعی در تصاویر منجر می‌شود، مصداق فریبکاری تلقی شده و تخلف پژوهشی به حساب می‌آید. تبصره: دستکاری در پشت زمینه عکس‌ها، پاک کردن یا اضافه کردن یک ویژگی خاص یا دستکاری غیر معمول و بیش از حد در رنگ‌ها یا وضوح عکس‌ها، که به قصد فریب خوانندگان صورت می‌گیرد، از مصادیق این عمل غیراخلاقی است.

ماده ۶-۲- ارسال و انتشار همپوشان دست‌نوشته‌ها در یک مجله یا مجلات مختلف ممنوع است و تخلف پژوهشی محسوب می‌شود.

تبصره ۱: ارسال دست‌نوشته‌ای که حاوی حجم قابل توجهی از اطلاعات یک مقاله منتشر شده یا در حال بررسی باشد، برای بررسی به منظور انتشار به عنوان مقاله پژوهشی جدید نادرست است، حتی اگر به مقاله قبلی ارجاع داده شده باشد یا مقاله قبلی به نویسندگان (گان) همین دست‌نوشته تعلق داشته باشد.

تبصره ۲: تغییرات مختصر در ترتیب نام نویسندگان یا در عنوان مقاله یا در خلاصه مقاله نیز مجوز چاپ مجدد مقاله نمی‌باشد.

تبصره ۳: اگر یک نشریه چاپی یا الکترونیک در حال بررسی یک دست‌نوشته برای انتشار آن باشد، ارسال همان دست‌نوشته به نشریه دیگر نادرست است.

تبصره ۴: در مواردی که انتشار به صورت هم‌زمان چاپی و الکترونیک صورت می‌گیرد، هر دو نسخه چاپی و الکترونیک برای نوشتن منابع، باید یک آدرس واحد داشته باشند.

تبصره ۵: اگر نویسنده (گان) تصمیم بگیرند، به هر دلیلی، دست‌نوشته‌ای را که در دست بررسی برای انتشار در یک نشریه است، برای نشریه دیگری ارسال نمایند، باید ابتدا انصراف خود را از انتشار آن به صورت کتبی به نشریه اول اعلام نمایند. این کار حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش دست‌نوشته برای انتشار در نشریه اول، امکان‌پذیر است.

تبصره ۶: اگر سردبیران چند نشریه تصمیم بگیرند که به طور مشترک مقاله‌ای را منتشر کنند، در صورتی که این اقدام در راستای تأمین سلامت جامعه باشد و نیز مراتب به طور واضح به خوانندگان آن نشریات اطلاع‌رسانی شود، مشروط به تعیین تکلیف کلیه حقوق مادی و معنوی مرتبط، این کار، بلا مانع است.

تبصره ۷: چاپ یک مقاله به دو یا چند زبان مختلف در صورتی مجاز است که سردبیران همه مجلات ذی‌نفع از روند مربوطه آگاهی و رضایت داشته باشند و به علاوه در مقاله دوم و بعد از آن به خوانندگان اعلام شود که مقاله قبلاً یک یا چند بار به زبان (زبان‌های) دیگری منتشر شده است (همراه آدرس مقاله یا مقالات قبلی، سال چاپ و شماره صفحات مربوطه).

تبصره ۸: در صورتی که خلاصه مقاله قبلاً در کنگره‌ها یا سمینارها به صورت شفاهی یا پوستر ارائه شده باشد، متن کامل مقاله را می‌توان بعداً به چاپ رساند. در مواردی که کنگره مذکور خلاصه مقاله را در یک مجله

علمی منتشر کرده باشد، لازم است که به مسئولین مجله اطلاع‌رسانی کافی در مورد چاپ خلاصه مقاله شده باشد و اطلاعات مذکور به صورت واضح در کنار مقاله اصلی به خوانندگان نیز منتقل شود. تبصره ۹: خلاصه مقاله‌ای که به همایش ارسال می‌شود، اگر قبلاً به صورت خلاصه یا مقاله کامل منتشر شده باشد، باید مراتب به اطلاع دبیر کنگره رسانده شود.

ماده ۷-۲- تعارض منافع عبارت است از وجود هر گونه منفعت مالی و غیر مالی که احتمال دارد، نویسنده(گان) را در اظهار صادقانه نظر خود تحت تأثیر قرار دهد. اگرچه تعارض منافع به خودی خود ایراد اخلاقی برای یک مقاله محسوب نمی‌شود، نویسنده(گان) یک مقاله باید هر گونه تعارض منافع خود را که از نگاه مخاطبان پوشیده است، به جز موارد بدیهی، در متن یا انتهای متن مقاله به طور واضح اعلام کنند. از جمله این موارد معرفی واضح منابع و تأمین هزینه‌های پژوهش و نگارش مقاله توسط نویسنده(گان) است.

ماده ۸-۲- قرارداد بین پژوهشگران و حامیان مالی پژوهش نباید در بردارنده هر گونه شرطی مبنی بر منع اعلام تعارض منافع در مقاله یا تعهدی برای حذف یا عدم انتشار یافته‌هایی باشد که از نظر حمایت‌کننده پژوهش مطلوب نیست. پژوهشگران موظف‌اند، از پذیرفتن چنین شروطی در زمان عقد قرارداد اجتناب کنند. تبصره: دلایلی نظیر حساسیت موضوع مورد مطالعه یا ایجاد تبعات منفی اجتماعی و ... نمی‌تواند مستند محدود کردن پژوهشگران در انتشار نتایج حاصل از پژوهش باشد، مگر اینکه کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی مربوطه در زمان تصویب طرح‌نامه پژوهش، انتشار نتایج پس از انجام پژوهش را مشروط به اخذ مجوز مجدد از کمیته کرده و این شرط در زمان تصویب پژوهش توسط کمیته اخلاق دانشگاهی به صورت مکتوب به اطلاع پژوهشگر رسیده باشد. تصمیم کمیته اخلاق دانشگاهی برای ایجاد این محدودیت قابل اعتراض به کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی است.

ماده ۹-۲- انتشار نتایج حاصل از پژوهش‌ها، پیش از آنکه در نشریات دارای مرور همتا به چاپ رسیده باشد، از طریق رسانه‌های عمومی نادرست است، مگر در مواردی که به واسطه اهمیت ویژه برای سلامت عمومی، انتشار تمامی یا بخشی از نتایج یک پژوهش از سوی مراجع سیاست‌گذار، ضروری دانسته شود.

ماده ۱۰-۲- نویسندگان در انتخاب مجلات علمی برای انتشار مقالات خود دارای اختیار و آزادی عمل هستند و هر گونه اجبار افراد برای انتشار مقالات در مجلات خاص با اهدافی از جمله بالا بردن اعتبار مجلات علمی دانشگاه یا مؤسسه ممنوع است.

ماده ۱۱-۲- لازم است هیأت ممیزه، دبیرخانه‌های جشنواره‌های ملی/بین‌المللی، هیأت‌های جذب اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و سایر مؤسساتی که بر اساس مقالات ارائه‌شده توسط افراد و مؤسسات به آن‌ها درجه، رتبه، اعتبار و یا تشویقی می‌دهند، در مراحل ارزیابی و امتیازدهی خود، مقالات دریافت‌شده را از حیث رعایت استانداردهای اخلاق در نشر بررسی کنند.

ماده ۱۲-۲- خرید خدماتی از قبیل نوشتن تمام یا قسمتی از متن دست‌نوشته، انجام مراحل ثبت و ارسال دست‌نوشته‌های تهیه‌شده برای مجلات، از شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پژوهشی، به جز در مورد ترجمه متن مقالات به زبان دیگر یا ویرایش ادبی متن نهایی، ممنوع است.

فصل سوم: اصول اخلاقی در سردبیری و داوری نشریات علمی و پژوهشی

ماده ۱-۳- سردبیران کلیه نشریات علمی مصوب کمیسیون نشریات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که به صورت چاپی، هم‌زمان چاپی و الکترونیکی منتشر می‌شوند، مشمول کلیه مواد مندرج در این راهنما می‌شوند.

ماده ۲-۳- سردبیر باید علاوه بر اطمینان از کیفیت علمی دست‌نوشته‌های واصله که از روش‌های گوناگونی به ویژه مرور همتایان و کسب مشاوره از شورای سردبیری حاصل می‌شود، نسبت به رعایت استانداردهای اخلاقی در مطالبی که منتشر می‌شود، اطمینان کافی داشته باشد.

ماده ۳-۳- سردبیر موظف است تا تمام تلاش خود را برای اطمینان از صحت اخلاقی مطالب در دست چاپ، از جمله پایبندی پژوهشگران به دستورالعمل‌های عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی کشور که توسط کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی تصویب و ابلاغ شده‌اند، به کار بگیرد و اطمینان یابد که پژوهش‌ها توسط کمیته‌های اخلاق در پژوهش دارای اعتبارنامه از کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفته و کد اختصاصی اخلاق در پژوهش را دریافت کرده‌اند. لازم است، تصویر مصوبه کمیته اخلاق توسط سردبیر درخواست شود و کد اخلاق در پژوهش در متن مقاله، مورد اشاره قرار بگیرد.

تبصره ۱: در مواردی که تردید یا ابهامی در مورد رعایت استانداردهای اخلاقی یا اصالت تأییدیه اخلاقی ارائه شده وجود داشته باشد، لازم است، سردبیر نسبت به استعلام از کمیته اخلاق در پژوهش مربوطه یا کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی اقدام نماید.

تبصره ۲: در مورد مقالات حاصل از کارآزمایی‌های بالینی لازم است، سردبیر از ثبت کارآزمایی بالینی

مرتبط با مقاله، در سامانه ملی ثبت کارآزمایی‌های بالینی و ذکر شماره ثبت مذکور اطمینان حاصل کند. تبصره ۳: در مطالعاتی که به صورت چندمرکزی در یک کشور به انجام می‌رسند، در صورت دریافت دست‌نوشته حاوی نتایج کل مطالعه، لازم است تا سردبیر تأییدیه کمیته اخلاق حداقل یکی از مراکز را از نویسنده (گان) درخواست کند. اگرچه سردبیر می‌تواند مجوز اخلاقی مربوط به کلیه مراکز را که مطالعه در آن‌ها انجام گرفته است، به طور جداگانه از نویسنده (گان) درخواست نماید.

تبصره ۴: در مطالعاتی که به صورت چندمرکزی در چند کشور به انجام می‌رسند، در صورت دریافت دست‌نوشته حاوی نتایج کل مطالعه، سردبیر باید مجوز اخلاقی مربوط به حداقل یک کمیته اخلاق در پژوهش را در هر کدام از کشورهایی که مطالعه در آن‌ها انجام گرفته است، به طور جداگانه از نویسنده (گان) درخواست کند.

ماده ۴-۳- سردبیر می‌تواند شخصاً یا بر اساس گزارش‌هایی که دریافت می‌کند، وقوع احتمالی تخلفات پژوهشی و فریبکاری را در دست‌نوشته‌های دریافتی بررسی نماید و در صورت احتمال وقوع تخلف پژوهشی و فریبکاری، موظف است تا ضمن اطلاع‌دادن به ارسال‌کننده (گان) و نیز همه نویسندگان دست‌نوشته از آن‌ها بخواهد که در مورد موضوع توضیح دهند. در صورت عدم دریافت توضیحات طی مدت حداکثر دو ماه یا قانع‌کننده نبودن توضیحات ارسال‌کننده (گان) با رعایت حداکثر محرمانگی حسب مورد، وقوع تخلف پژوهشی را به کمیته اخلاق در پژوهش مؤسسه حامی پژوهش، رئیس یا مسئول محل کار یا تحصیل نویسنده (گان) اطلاع دهد تا با انجام تحقیق و بررسی، وقوع آن محرز یا رفع شود. تحقیق و بررسی گزارش‌ها، بر اساس مقررات و دستورالعمل رسیدگی به تخلفات پژوهشی صورت خواهد گرفت.

تبصره: رونوشت گزارش تخلف احتمالی باید برای دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال شود.

ماده ۵-۳- در صورتی که وقوع تخلف پژوهشی برای سردبیر مستقلاً یا بر اساس نظر کمیته اخلاق در پژوهش معتبر محرز شود، سردبیر می‌تواند ضمن بررسی سایر مقالات نویسنده (گان) یا ارسال‌کننده (گان) احتمالی که در آن نشریه منتشر شده یا در دست بررسی است، متناسب با شدت تخلف احراز شده، یک یا چند مورد از اقدامات، شامل خودداری از انتشار مقاله در صورتی که مقاله منتشر نشده و در دست بررسی باشد، خارج کردن مقاله چاپ شده از مجله با ذکر دلیل خارج کردن مقاله به نحوی که سابقه خارج شدن مقاله در دسترس عموم باشد، انتشار اصلاحیه یا تکذیبیه در شماره آتی نشریه، در صورتی که مقاله منتشر شده باشد و اجتناب از پذیرش مقالات آتی نویسنده (گان) برای مدتی مشخص را انجام دهد.

تبصره ۱: استرداد مقالات از نسخ چاپ شده قبلی مجله در موارد زیر توصیه می‌شود:

۱- در صورتی که سردبیر شواهد واضح و مشخصی در دست داشته باشد که نشان دهد، نتایج به دست آمده در پژوهش، در اثر تخلف پژوهشی مانند جعل داده‌ها یا در اثر اشتباه در انجام پژوهش یا محاسبات آماری مرتبط، قابل اعتماد نیستند.

۲- در صورتی که نتایج مطالعه بدون اجازه یا ارجاع مناسب، قبلاً در ژورنال دیگری به چاپ رسیده باشد.

۳- در صورتی که مقاله دارای سرقت ادبی یا معنوی قابل توجه و عامدانه باشد.

۴- در صورتی که مقاله حاوی گزارش پژوهش‌هایی باشد که دستورالعمل‌ها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش مصوب در آنها رعایت نشده باشد.

تبصره ۲: در مواردی که نویسنده یا نویسندگان مقالات به تصمیم سردبیر در مورد احراز تخلف پژوهشی یا فریبکاری اعتراض داشته باشند، می‌توانند از وی درخواست کنند که موضوع را برای تعیین تکلیف به کمیته ملی اخلاق در پژوهش ارجاع نماید. در هر حال، سردبیران لازم است تا تصمیمات نهایی کمیته ملی اخلاق را در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مورد تخلفات پژوهشی بپذیرند.

ماده ۶-۳- سردبیر مسئول است که دست‌نوشته‌های واصله برای چاپ را به نحو منصفانه و بی‌طرفانه و تنها با توجه به ویژگی‌های علمی و فنی از جمله اهمیت موضوع، نوآوری، وضوح، اعتبار و میزان تطابق مقالات با اهداف و دورنمای مجله، بررسی، انتخاب و اولویت‌بندی نماید و عوامل غیرمرتبط نباید در این امر تأثیری داشته باشند.

ماده ۷-۳- سردبیر باید از نویسنده مکاتبه‌کننده بخواهد که طی جدولی که به امضای تمامی نویسندگان رسیده است، نوع و میزان مشارکت و سهم هر یک از نویسندگان را در اجرای پژوهش و نگارش مقاله اظهار کند. تبصره: تغییر اسامی نویسندگان مقالات بعد از ارسال دست‌نوشته به مجلات و شروع مراحل داوری، امکان‌پذیر نیست.

ماده ۸-۳- سردبیر یا هیأت تحریریه باید فرد یا افرادی را برای داوری هر دست‌نوشته انتخاب کنند که تا حد ممکن در زمینه علمی مربوطه توانا و مجرب باشند. داور(ان) انتخاب‌شده باید حتی‌المقدور فاقد تعارض منافع شناخته‌شده در زمینه دست‌نوشته مورد داوری باشد.

ماده ۹-۳- سردبیر موظف است، اطلاعات کافی در مورد روند کار مجله و هر آنچه را که از اعضای هیأت تحریریه و داوران انتظار دارد، در اختیار آن‌ها قرار دهد و نیاز به رازداری و محرمانگی اطلاعات مقالات ارسال‌شده را به آن‌ها تأکید و یادآوری کند و ترتیبی اتخاذ کند که آگاهی آن‌ها در مورد سیاست‌های مجله به‌روز باشد.

ماده ۱۰-۳- فردی که داوری همتای یک دست‌نوشته ارجاع‌شده از سوی یک مجله را قبول می‌کند، باید داوری خود را به صورت بی‌طرفانه و تنها براساس ویژگی‌های علمی و فنی دست‌نوشته به انجام برساند و نباید تحت تأثیر روابط شخصی خود با نویسنده(گان) دست‌نوشته یا سایر عوامل نامربوط قرار بگیرد.

ماده ۱۱-۳- فردی که داوری همتای یک دست‌نوشته به او پیشنهاد می‌شود، در صورت وجود هر گونه تعارض منافع، می‌تواند از پذیرش آن دست‌نوشته برای داوری امتناع کند؛ در غیر این صورت، باید تعارض منافع خود را به طور واضح به اطلاع سردبیر مجله برساند.

ماده ۱۲-۳- داوران باید مقالاتی را برای داوری بپذیرند که در آن حیطه تبحر داشته باشند. چنان‌که فردی که یک دست‌نوشته را برای داوری همتا پذیرفته است، خود را واجد صلاحیت علمی یا فنی لازم برای داوری دقیق تمامی یا بخشی از آن دست‌نوشته نداند، باید مراتب را به اطلاع سردبیر مجله برساند.

ماده ۱۳-۳- دست‌نوشته‌ای که برای داوری ارسال می‌شود، باید از سوی داور نیز به عنوان یک متن محرمانه تلقی شود و اطلاعات مربوط یا مندرج در آن با هیچ فرد دیگری در میان گذاشته نشود. داور مجاز نیست، از دست‌نوشته مورد داوری برای هیچ مقصود دیگری به جز داوری استفاده کند و لازم است تا بعد از پایان داوری از نگهداری دست‌نوشته به هر شکل، اجتناب کند.

تبصره ۱: داوران و نویسنده(گان) دست‌نوشته باید از برقراری ارتباط با یکدیگر (در مورد داوری آن دست‌نوشته) در طی فرایند داوری امتناع کنند. در صورتی که داور، مشورت با فرد دیگری را برای داوری ضروری بداند و این مشورت متضمن افشای مطالب مندرج در مقاله باشد، این کار، تنها با کسب اجازه از سردبیر مجله قابل انجام است. **تبصره ۲:** مفاد ماده فوق نسبت به تمامی دست‌نوشته‌هایی که برای داوری همتا ارسال شده و داور به هر دلیل از پذیرش داوری آن خودداری کرده است، نیز جاری است.

ماده ۱۴-۳- در داوری همتا، داور باید به قوت‌ها و ضعف‌های دست‌نوشته توجه کند و در صورت امکان، راهکارهایی را برای رفع اشکالات موجود به نویسنده(گان) توصیه کند. این کار، باید با رعایت احترام به استقلال فکری نویسنده(گان) به انجام برسد.

ماده ۱۵-۳- داور در صورت پذیرش یک دست‌نوشته برای داوری همتا، باید این کار را در مهلت اعلام‌شده از سوی سردبیر مجله به انجام برساند.

تبصره: در صورتی که مهلت اعلام‌شده از سوی سردبیر مجله برای داوری مناسب نیست، داور باید از پذیرش داوری آن دست‌نوشته امتناع کند یا در مورد مهلت دیگری با سردبیر مجله به توافق برسد.

ماده ۱۶-۳- داور باید علاوه بر بررسی‌های علمی و فنی در داوری، هر گونه عدم رعایت مفاد این راهنما را نیز به اطلاع سردبیر برساند.

ماده ۱۷-۳- ارتباط سردبیران با ناشران، مالکین و صاحبان امتیاز مجلات باید کاملاً بر اساس اصل «استقلال سردبیری» باشد، به این معنا که در تصمیم‌گیری برای پذیرش یا رد مقالات کاملاً مستقل بوده و تحت تأثیر یا فشار ناشران یا مالکین مجلات قرار نگیرند و آزادی و اختیار عمل کافی برای تصمیم‌گیری و ایفای مسئولانه وظایف خود داشته باشند.

ماده ۱۸-۳- اطلاعات مشخص‌کننده هویت شخصی آزمودنی‌ها، کارکنان محل انجام پژوهش یا هر فرد دیگری غیر از نویسندگان دست‌نوشته و افرادی که از آن‌ها تقدیر و تشکر می‌شود، نباید در متن دست‌نوشته، عکس‌ها، شجره‌نامه‌ها یا هر قسمت دیگری آورده شود، مگر اینکه فرد مورد نظر یا نماینده قانونی او برای نشر آن اطلاعات رضایت آگاهانه کتبی داده باشد.

تبصره ۱: سردبیر وظیفه دارد که از محرمانه ماندن هر گونه اطلاعات مربوط به اشخاص و بیمارانی که در تحقیق شرکت کرده‌اند و ممکن است، اطلاعات آن‌ها در اثر انتشار مقاله فاش شود، اطمینان یابد؛ بنابراین، در صورت نیاز می‌تواند فرم‌های رضایت آگاهانه امضا شده را توسط افراد مورد مطالعه که ممکن است، ضمن چاپ مقاله هویتشان برملا شود، از نویسندگان درخواست کند.

تبصره ۲: در مورد عکس افراد، پوشش باید به گونه‌ای باشد که به شناسایی فرد منجر نشود و پوشش چشم‌ها به تنهایی کفایت نمی‌کند، مگر اینکه رضایت آگاهانه کتبی اخذ شده باشد.

تبصره ۳: در صورتی که انتشار دست‌نوشته بدون محرمانه ماندن کامل کلیه اطلاعات هویتی یا اطلاعاتی که می‌تواند به کشف هویت افراد مذکور در ماده فوق منجر شود، امکان‌پذیر نبوده و اخذ رضایت آگاهانه نیز مقدور نباشد، رسیدگی به اصل ادعای عدم دسترسی به افراد مذکور و ضرورت انتشار اطلاعات و تصمیم‌گیری در مورد انتشار آن، به عهده کمیته اخلاق دانشگاهی یا کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

تبصره ۴: انتشار اطلاعاتی که از پیش و به روش صحیح در دسترس عموم قرار گرفته‌اند، به اخذ رضایت آگاهانه نیاز ندارد.

ماده ۱۹-۳- لازم است تا سردبیر در مورد مقالات چاپ‌شده، اجازه انتقاد و چاپ نامه‌های انتقادی را به خوانندگان مجله بدهد.

تبصره: سردبیر باید امکان چاپ مقالاتی را که با استفاده از روش صحیح به جواب منفی می‌رسند، فراهم کند و نظر منفی نسبت به چاپ این گونه مقالات نداشته باشد.

ماده ۲۰-۳- سردبیر باید نسبت به شکایت‌های واصله از روند اجرا یا سایر مراحل کار در دفتر مجله پاسخگو بوده و امکان بررسی آن شکایت را فراهم کند.

ماده ۲۱-۳- سردبیر باید سیاست‌های مشخصی برای مدیریت هر گونه تعارض منافع مربوط به خود، کارمندان، نویسندگان، داوران و اعضای هیأت تحریریه داشته باشد.

تبصره: مجلات باید در مورد چگونگی مدیریت مقالات ارسال‌شده از طرف خود سردبیر، کارمندان، یا اعضای هیأت تحریریه مجله سیاست واضحی اتخاذ نمایند. در هر حال، نباید در بیش از ۲۰ درصد مقالات هر مجله، سردبیر و اعضای هیأت تحریریه و مسئولین مجله نقش داشته باشند.

ماده ۲۲-۳- سیاست‌های مجله شامل اهداف، دورنما، راهنمای نویسندگان، روش داوری و چگونگی انجام آن، انواع موارد غیراخلاقی در حیطه نشر و چگونگی مواجهه مجله با آن‌ها، باید به صورت واضح در صفحات مربوطه برای اطلاع خوانندگان اعلام شود.

ماده ۲۳-۳- سردبیران نشریات نمی‌توانند برای چاپ مقاله در نشریات خود، از نویسنده مسئول بخواهند تا برای بالا بردن میزان ارجاعات مجله، به سایر مقالات شماره‌های قبلی مجله ارجاع دهد.

ماده ۲۴-۳- نشریه‌های علمی-پژوهشی، اعم از چاپی و الکترونیک، باید تنها آگهی‌هایی را برای انتشار بپذیرند که به ارائه اطلاعات در مورد واقعه، محصول یا خدمت مورد نظر بپردازند و از هر گونه فعالیت برای تحت تأثیر قرار دادن مخاطب، با ارائه مطالب غیر علمی و نادرست، خودداری کنند.

تبصره: تبلیغات مربوط به مؤسسات و حرفه‌مندان پزشکی باید دارای مجوز تبلیغات از سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران باشد.

ماده ۲۵-۳- مکان درج آگهی تبلیغاتی نباید در مجاورت سرمقاله یا مقاله‌ای علمی باشد که به نوعی ارتباط آن مقاله با آگهی مورد نظر را به ذهن خواننده متبادر سازد.

ماده ۲۶-۳- آگهی‌های تبلیغاتی باید به گونه‌ای در نشریه درج شوند که به خوبی از مندرجات علمی قابل

چاپ متمایز باشند.

ماده ۲۷-۳- سردبیر باید سیاست واضحی در خصوص اخذ آگهی و چاپ ضمیمه‌هایی که با حمایت مالی همراه هستند، داشته باشد، به طوری که مسائل مالی از جمله قبول آگهی‌های تجاری تأثیری در تصمیم‌گیری علمی در مورد چاپ مقالات نداشته باشد.

ماده ۲۸-۳- ویژه‌نامه‌ها شماره‌هایی از نشریه هستند که معمولاً به انتشار مجموعه مقالاتی در مورد موضوعی مشخص یا مجموعه مقالات یک همایش به نحوی که درباره موضوعات اصلی مورد بحث در نشریه باشد، اختصاص دارند. ویژه‌نامه غالباً توسط منابع دیگری غیر از ناشر مجله حمایت مالی می‌شود. سردبیر مجله مسئولیت مطالب مندرج در ویژه‌نامه‌ها را همانند شماره‌های عادی نشریه به عهده دارد. تبصره ۱: سردبیر مجله باید اختیار ارسال هر دست‌نوشته‌ای را برای انتشار در ویژه‌نامه، به داوران مستقل و نیز حق عدم پذیرش آن‌ها را همانند شماره‌های عادی مجله حفظ کند.

تبصره ۲: حامی مالی ویژه‌نامه، در صورت بودن، باید به طور واضح در ویژه‌نامه مشخص شود.

تبصره ۳: نشر آگهی در ویژه‌نامه باید از سیاستی مشابه آنچه در شماره‌های عادی مجله اعمال می‌شود، تبعیت کند.

تبصره ۴: پذیرش هدایا یا کمک‌های حامیان مالی ویژه‌نامه برای شخص سردبیر و اعضای هیأت تحریریه مجاز نیست.

تبصره ۵: در ویژه‌نامه‌ها باید مانند شماره‌های عادی، سایر مواد این راهنما رعایت شود.

ماده ۲۹-۳- نگارش یک فصل یا بیشتر، از کتاب‌هایی که در قالب درس‌نامه منتشر می‌شوند، مشمول تمامی مواد این راهنماست. وظایف سردبیر در این حالت، به عهده نویسنده مسئول کتاب (نامی که روی جلد مندرج است)، است.

واژه‌نامه

Acknowledgment	تقدیر و تشکر
Affiliation	وابستگی آکادمیک
Authorship	نویسندگی
Committee on Publication Ethics (COPE)	کمیته بین‌المللی اخلاق نشر
Conflict of Interest	تعارض منافع

Correction	اصلاحیه
Corresponding Author	نویسنده طرف مکاتبه
Council of Science Editors (CSE)	شورای سردبیران علمی
Data Fabrication	داده‌سازی
Data Manipulation/Falsification	دستکاری داده‌ها
Editorial Board	هیئت تحریریه
Editorial Independence	استقلال سردبیری
Fraud	فریبکاری
Ghost Author	نویسنده پنهان
Guest/Gift Author	نویسنده مهمان
Image Manipulation	دستکاری در تصاویر
International Committee of Medical Journals Editors (ICMJE)	کمیته بین‌المللی سردبیران نشریات پزشکی
Intellectual Property	مالکیت فکری
Iranian Registry of Clinical Trials (IRCT)	مرکز ثبت کارآزمایی‌های بالینی ایران
Manuscript	دست‌نوشته
Misconduct	سوءرفتار
Peer Review	مرور همتا
Plagiarism	سرقت ادبی/معنوی
Redundant Publication	انتشار همپوشان
Retraction	خارج کردن/استرداد مقاله
Supplement	ویژه‌نامه
Word Association of Medical Editors (WAME)	انجمن جهانی سردبیران علوم پزشکی